VENDIM
Nr. 180, datë 8.11.2017

MBI MIRATIMIN E "METODOLOGJISË SË LLOGARITJES SË TARIFAVE TË TRANSMETIMIT TË ENERGJISË ELEKTRIKE"

Në mbështetje të neneve 16; 19, germa "b"; 20, germa "a"; 108 dhe 110, të ligjit nr. 43/2015, "Për sektorin e energjisë elektrike", si dhe në zbatim të nenit 26 të "Rregullores për organizimin, funksionimin dhe procedurat e ERE-s", miratuar me vendimin nr. 96, datë. 17.6.2016; bordi i ERE-s, në mbledhjen e tij të datës 8.11.2017, mbasi shqyrtoi relacionin e përgatitur nga Drejtoria e Tarifave dhe e Çmimeve, për miratimin e "Metodologjisë së llogaritjes së tarifave të transmetimit të Energjisë Elektrike",

konstatoi se:

- Drejtoritë teknike në bashkëpunim me konsulencën e USAID-it përgatitën dhe paraqitën në bord, në muajin shtator 2017, draftin e "Metodologjisë së llogaritjes së tarifave të transmetimit të energjisë elektrike".
- Bordi i ERE-s me vendimin nr. 157, datë 28.9.2017, miratoi fillimin e procedurave për miratimin e "Metodologjisë së llogaritjes së tarifave të transmetimit të energjisë elektrike".
- Me shkresën nr. 100/49 prot., datë 2.10.2017, ERE ka publikuar me median e shkruar, njoftimin për fillimin e procedurës për miratimin e "Metodologjisë së llogaritjes së tarifave transmetimit të energjisë elektrike".
- Me shkresën nr. 651 prot., datë 4.10.2017, ERE njoftoi OST sh.a., OSHEE sh.a., Ministrinë e Infrastrukturës dhe Energjisë, Autoritetin e Konkurrencës, Avokatin e Popullit, Komisionin e Mbrojtjes së Konsumatorëve, Shoqatën e Mbrojtjes së Konsumatorit Shqiptar, Dhomën e Tregtisë dhe Industrisë Tiranë, Konfederatën e Sindikatave të Pavarura të Shqipërisë, Konfindustrian, AAES, AREA, FIAA, ACERC dhe Shoqatën e Prodhuesve të Vegjël të Energjisë Elektrike për fillimin e procedurës për miratimin e metodologjisë së tarifave të transmetimit të energjisë elektrike dhe u kërkoi të paraqesin opinionet apo komentet e tyre në lidhje me këtë metodologji.
- OST sh.a., me shkresën nr. 5316/1 prot., datë 13.10.2017, paraqiti në ERE komentet lidhur me draftin e propozuar të metodologjisë së llogaritjes së tarifave të transmetimit të energjisë elektrike, të cilat u diskutuan edhe në seancën dëgjimore të zhvilluar në ERE, në datën 20.10.2017. Komenti i OST-së për përjashtimin e faturimit të energjisë reaktive, u pranua duke u hequr edhe nga metodologjia e llogaritjes së tarifave të transmetimit të energjisë elektrike.

Për gjithë sa më sipër, bordi i ERE-s

VENDOSI:

1. Të miratojë "Metodologjinë e llogaritjes së tarifave të transmetimit të energjisë elektrike" (bashkëlidhur).
2. Drejtoria e Tarifave dhe e Çmimeve të njoftojë të interesuarit për vendimin e bordit të ERE-s.

Ky vendim hyn në fuqi menjëherë.

Ky vendim botohet në Fletoren Zyrtare.

Ky vendim mund të ankimohet në Gjykatën Administrative Tiranë, brenda 30 ditëve kalendarike nga botimi në Fletoren Zyrtare.

KRYETARI
Petrit Ahmeti

METODOLOGJIA
E LLOGARITJES SË TARIFAVE TË TRANSMETIMIT TË ENERGJISË ELEKTRIKE

Neni 1
Baza ligjore

Kjo metodologji hartohet në zbatim të neneve 7, 19, 20, 21, 22, 35, 45, 46, 53, 54, 56, 60, 62, 65, 66 të ligjit nr. 43/2015, "Për sektorin e energjisë elektrike", VKM-në nr. 519, datë 13.7.2016, "Për miratimin e modelit të tregut të energjisë elektrike", nenet 21 dhe 22 të "Rregullores për organizimin, funksionimin dhe procedurat e ERE-s", miratuar me vendimin nr. 96, datë 17.6.2016, Rregullave të Tregut (të përkohshme), Kodit të Matjes, Kodit të Transmetimit, si dhe akteve të tjera nënligjore të miratuara nga ERE.

Neni 2
Qëllimi

Qëllimi i kësaj metodologjie është përcaktimi parimeve, kushteve dhe procedurave të tarifave të përdorimit të rrjetit të transmetimit mbi bazën e parimeve të llogaritjes së këtyre tarifave, duke vlerësuar të dhënat e domosdoshme për një tarifë të drejtë.

Neni 3
Objektivi

Kjo metodologji ka për objektiv përcaktimin e tarifave të përdorimit të sistemit të transmetimit në zbatim të ligjit 43/2015, "Për sektorin e energjisë elektrike".

Neni 4
Përkufizime

Termat e përdorur në këtë metodologji kanë të njëjtin kuptim si ai i përshkruar në nenin 3 e në vazhdim të ligjit nr. 43/2015, "Për sektorin e energjisë elektrike", si dhe çdo akt tjetër nënligjor të miratuar nga ERE. Termat e tjerë të përdorur në këtë metodologji kanë kuptimin e mëposhtëm:

1. "Faktori i axhustimit vjetor", një përqindje e barabartë me faktorin e inflacionit minus faktorin e përmirësimit të eficiencës.
2. "Tarifa mesatare e transmetimit", e ardhura mesatare për kwh e reflektuar në faturat e përdoruesve të sistemit të transmetimit për një periudhë 12-mujore, e llogaritur si e ardhura totale nga pagesat që lidhen me kapacitetin, pagesat që lidhen me energjinë dhe pagesat mujore fikse, pjesëtuar me kwh total të livruara nga sistemi i transmetimit në kompanitë e shpërndarjes dhe përdoruesit e tjerë të sistemit të transmetimit të energjisë elektrike që ndodhen në Shqipëri.
3. "Tarifa mesatare tavan e transmetimit", niveli maksimal i lejueshëm i tarifës mesatare të transmetimit për një periudhe specifike 12-mujore.
4. "Tarifa bazë", vlera e tarifës së shërbimit të transmetimit e përcaktuar në përputhje me kostot në vitin bazë.
5. "Viti bazë", viti i parë i periudhës rregullatore
6. "Viti i testimit", një periudhë 12-mujore përpara periudhës rregullatore, e cila përdoret si bazë e përcaktimit të të ardhurave të kërkuara për vitin bazë për Operatorin e Sistemit të Transmetimit.
7. "Tarifat e diferencuara", tarifat për shërbimet e përdoruesve të rrjetit të transmetimit që përfshijnë pagesat që lidhen me kapacitetin, pagesat që lidhen me energjinë, pagesat mujore fikse dhe pagesat për energjinë reaktive të lidhura në nivelet respektive të tensionit.
8. "Faktori i përmirësimit të eficiencës (faktori X)", përqindja vjetore e reduktimit në koston e shërbimit të transmetimit që rezulton nga përmirësimet në eficiencën e prodhimit dhe përmirësimet në teknologji.
9. "Baza e rregulluar e aseteve (RAB)", vlera e aseteve fikse në pronësi të OST-së që përdoren për të siguruar shërbim për klientët e transmetimit dhe për të plotësuar detyrimin e OST-së për të siguruar qëndrueshmërinë dhe sigurinë e sistemit elektrik. Baza e rregulluar e aseteve nuk përfshin investimet financiare, letrat me vlerë, llogaritë për t'u marrë ose paratë *cash*.
10. "Periudha rregullatore", periudha për të cilën tarifat e reja hyjnë në fuqi dhe rregullohen sipas vendimit të marrë nga Enti Rregullator i Energjisë, pas një shqyrtimi të plotë dhe të detajuar të aplikimit të tarifave të paraqitura nga Operatori i Sistemit të Transmetimit.
11. "Sistemi i shpërndarjes", sistemi i shpërndarjes është sistemi i linjave, strukturave mbështetëse, pajisjeve transformuese dhe kyçëse/shkyçëse, të përdorura për shpërndarjen e energjisë elektrike dhe livrimin e saj te klientët, pa përfshirë furnizimin.
12. "Konsumi i energjisë elektrike për qëllime teknologjike", konsumi i forcës reaktore, konsumi i kompensatorit sinkronizues, konsumi i baterisë së kondensimit dhe energjia që konsumohet nga OST-ja për përdorimin e vet dhe që merret direkt nga nënstacionet e transformimit dhe facilitetet në pronësi të sistemit të transmetimit. Humbjet në rrjet përjashtohen. Energjia e konsumuar nga stacionet gjeneruese përjashtohet.
13. "Matësi i energjisë elektrike", një mekanizëm për matjen e fluksit të energjisë aktive dhe reaktive dhe energjisë brenda rrjetit të transmetimit ose matja e fluksit të energjisë elektrike aktive dhe reaktive dhe energjisë përmes kufijve ndërkombëtarë ose matja e energjisë elektrike aktive dhe energjisë elektrike të livruar te klientët e sistemit të transmetimit.
14. "Klienti" është një klient shumice ose fundor i energjisë elektrike.
15. "Klientë fundorë" është një klient që blen energji elektrike vetëm për përdorim vetjak.
16. "Enti Rregullator i Energjisë" është autoriteti rregullator i sektorit të energjisë elektrike dhe gazit natyror, i cili funksionon në përputhje me ligjin nr. 43/2015 dhe ligjin nr. 102/2015, "Për sektorin e gazit

natyror".

17. "Kodi i transmetimit", Kodi i Sistemit të Transmetimit është tërësia e rregullave teknike, të cilat rregullojnë operimin e sistemit të transmetimit, si dhe përcaktojnë kushtet e shërbimit që ofrohen nga Operatori i Sistemit të Transmetimit ndaj përdoruesve të sistemit të transmetimit, në përputhje me rregullat e ENTSO-E.

18. "Humbjet në rrjet", diferenca mes sasisë së energjisë elektrike të livruar në rrjetin e energjisë elektrike dhe sasisë së energjisë elektrike të tërhequr nga rrjeti i energjisë elektrike gjatë periudhës kohore respektive.

19. "Sistemi i transmetimit", sistemi i transmetimit të energjisë elektrike është sistemi i përdorur për transmetimin e energjisë elektrike në tension të lartë dhe shumë të lartë, i lidhur në paralel me sistemet e vendeve të tjera, që përfshin midis të tjerave linjat, strukturat mbështetëse, pajisjet transformuese dhe kyçëse/shkyçëse për livrimin e energjisë elektrike te klientët ose në rrjetin e shpërndarjes, pa përfshirë furnizimin.

20. "Operatori i Sistemit të Transmetimit (OST) ose "OST"" është personi juridik, përgjegjës për operimin, mirëmbajtjen dhe zhvillimin e sistemit të transmetimit, duke përfshirë interkoneksionet me sistemet e tjera ndërkufitare, për të siguruar aftësinë afatgjatë të sistemit për plotësimin e kërkesave të arsyeshme për transmetimin e energjisë elektrike.

21. "Përdoruesit e sistemit" janë personat fizikë ose juridikë, të cilët i furnizon ose furnizohen me energji elektrike nëpërmjet sistemit të transmetimit ose të shpërndarjes.

Neni 5

Rregullat e përgjithshme dhe parimet bazë

1. Kjo metodologji është hartuar në zbatim të ligjit nr. 43/2015 "Për sektorin e energjisë elektrike", si dhe të akteve të tjera ligjore që janë në fuqi në Republikën e Shqipërisë.

2. Të gjitha burimet e të ardhurave të OST-së të përcaktuara në këtë metodologji tarifash paguhen nga përdoruesit e sistemit të transmetimit.

3. Pagesat e lidhjes me sistemin e transmetimit për përdoruesit e sistemit të transmetimit nuk janë objekt i kësaj metodologjie. Pagesat e lidhjes do të caktohen në bazë të rregullores së lidhjeve të reja e cila përmban edhe metodologjinë e llogaritjes së kostove të tyre dhe janë jashtë objektit të kësaj metodologjie tarifash. Asetet e financuara nëpërmjet pagesave të lidhjes nuk përfshihen në asetet bazë të rregulluar të OST-së dhe amortizimi i këtyre aseteve fikse mund të mos mbulohet nga tarifa e transmetimit.

4. Tarifa e transmetimit duhet të shlyejë koston e aktiviteteve të mëposhtme:

a) Pronësinë, ndërtimin, operimin dhe mirëmbajtjen e linjave, kabllove, nënstacioneve të transformatorëve, qendrave dispecer dhe ndërtesave që lidhen me to, si dhe facilitetet e komunikimit

b) Kostoja e shërbimeve ndihmëse të OST-së, përfshirë pagesat e bëra OST-ve fqinje për të siguruar energji elektrike emergjente dhe rezerva të çastit dhe pagesat (nëse ka) për frekuencën dhe rregullimin e tensionit.

c) Kostot e kompensimit të energjisë reaktive, që mund të alokohen në një pagesë për energjinë reaktive

d) Kosto të tjera operimi që i përkasin operimit të tregut deri në ndarjen ligjore të OT-së nga OST-ja e më pas, pagesat mujore përkatëse.

5. Tarifa e transmetimit nuk duhet përdorur për të shlyer koston e importeve të energjisë elektrike ose pagesat e kapacitetit që shoqërohen me energjinë e importuar ose çdo kosto tjetër të furnizuesit dhe përdoruesit sipas marrëveshjeve dypalëshe. Tarifa e transmetimit do të mbulojë kostot e blerjes së energjisë elektrike për mbulimin e humbjeve të energjisë elektrike në sistemin e transmetimit, si dhe sigurimin e shërbimeve ndihmëse e të balancimit të prokuruara në treg.

6. Rregullimi i *price cap* aplikohet për të ardhurat mesatare të lejuara të shërbimit të transmetimit të energjisë elektrike. Rregullatori aprovon tarifën mesatare të transmetimit. Nëse tarifa mesatare tavan e transmetimit, e përcaktuar në bazë të të dhënave historike për një nga vitet në ciklin e vlerësimit të tarifave e tejkalon tavanin e tarifës mesatare të lejuar të transmetimit të vendosur nga ERE, OST-ja duhet të ulë tarifën mesatare të transmetimit në vitin vijues, në mënyrë që klientët dhe përdoruesit e sistemit të transmetimit të marrin një rimbursim të shumës së të ardhurave të tepërta të mbledhura (shuma e mbishlyerjes).

7. Metoda "RPI - X" përdoret për t'i dhënë OST-së nxitje për reduktimin e kostove të veta gjatë ciklit të vlerësimit të tarifave. Kohëzgjatja e ciklit të shqyrtimit të tarifave të transmetimit është tre vjet. Nëse te tarifat mesatare tavan të transmetimit për ciklin pasues të tarifës së shqyrtuar nuk janë aprovuar ende para përfundimit të periudhës trevjeçare, rregullatori mund të miratojë një vendim për zgjatjen e ciklit të shqyrtimit të tarifave deri në katër vjet.

8. Caktimi i tarifave përfshin dy aktivitete të ndërlidhura: vendosjen e tarifës mesatare tavan ekonomikisht

të justifikuar për vitin bazë të ciklit të shqyrtimit të tarifave dhe vendosjen e tarifës mesatare tavan të transmetimit për vitin 2 dhe 3 të ciklit të shqyrtimit të tarifave.

9. Cikli i shqyrtimit të tarifës së shpërndarjes dhe cikli i shqyrtimit të tarifës së transmetimit duhet të fillojnë në të njëjtën ditë të vitit (për shembull, 1 janar ose 1 korrik).

10. Financimi afatgjatë i borxhit duhet përdorur për të financuar shpenzimet e reja kapitale për aq sa është e mundur, por nuk duhet përdorur për të mbuluar kostot e operimit.

11. Aplikimi, krahas informacionit dhe dokumentacionit argumentues të nevojshëm për llogaritjen e tarifës mesatare tavan të shërbimeve të rregulluara të transmetimit duhet të përmbajë dhe një informacion të plotë mbi treguesit teknikë, ekonomikë dhe financiarë, si dhe llogaritë e të ardhurave dhe shpenzimeve për të gjithë shoqërinë.

12. Kompania e rregulluar do të raportojë qartë dhe pa dyshime kostot e çdo shërbimi të rregulluar, përfshirë vetëm asetet dhe aktivitetet që lidhen me shërbimet e rregulluara. Metoda e shpërndarjes (alokimit) së kostove do të jetë e qartë dhe e kuptueshme.

13. Tarifa duhet të reflektojnë kostot aktuale të shërbimit për çdo përdorues të sistemit të transmetimit dhe duhet të japë sinjale për përdorimin eficient të rrjetit të transmetimit.

14. Kostot e përfshira në tarifë duhet të jenë transparente për palët e interesuara.

15. Tarifa duhet t'i lejojë OST-së mundësinë e një kthimi të arsyeshëm mbi bazën e rregulluar të aseteve.

16. Tarifat duhet të jenë relativisht të qëndrueshme në kohë.

17. Tarifat do t'u korrespondojnë kostove që do të krijohen nga një kompani transmetimi e mirëmenaxhuar që mundohet të bëjë investime të kujdesshme, të minimizojë humbjet në rrjet dhe të shmangë shpenzimet e kota. Kur vendoset tarifa bazë, rregullatori ka të drejtë të hetojë nivelet e kostos, të raportuara nga OST-ja dhe të krahasojë kostot e saj për njësi me të OST-ve të tjera.

18. Në përgatitjen e aplikimit për tarifa OST-ja do të përpiqet të paraqesë gjithë kostot me saktësi deri në 100,000 lekë. Rregullatori nuk duhet t'i diskutojë shifrat me të vogla se 100,000 lekë përveç kur ka një mosmarrëveshje mbi kompensimin ose pagesën për persona të veçantë fizike.

19. Mospërputhja me secilën pjesë të kësaj metodologjie mund të çojë në refuzim nga ana e ERE-s të aplikimit për tarifë të kompanisë së transmetimit.

20. Periudha e parë regullatore sipas kësaj metodologjie fillon në janar 2018.

21. ERE do të miratojë formatet e tabelave për aplikimet për tarifa. OST-ja do të përdorë formatet e tabelave të miratuara nga ERE kur përgatit aplikimin për çmim për një periudhë rregullimi. Formati i tabelave mund të modifikohet për sa kohë që informacioni është organizuar në mënyrë të ngjashme dhe detajimi i informacionit nuk është më i vogël se ai i tabelave standarde të miratuara. Tabelat do të tregojnë rezultatet e vitit të testimit, rregullimet e bëra për vitin e testimit dhe për vitin bazë, duke përfshirë, por jo vetëm, shpenzimet e kompanisë, shpenzimet kapitale dhe bazën e aseteve të rregulluara për shërbimin e rregulluar.

Neni 6

Energjia elektrike dhe bilancet e energjisë elektrike

1. Bilanci i energjisë elektrike të OST-së për vitin bazë do të përgatitet nëpërmjet përllogaritjes së shumës totale të energjisë në GWh të marrë nga rrjeti i transmetimit gjatë vitit bazë. Ky total është i barabartë me energjinë e marrë nga centralet gjeneruese shqiptare që livrojnë energji në rrjetin e transmetimit plus energjinë neto të marrë nga rrjetet e transmetimit të vendeve fqinje. Energjia totale e marrë duhet të ndahet në:

a) energji elektrike e livruar në rrjetet shqiptare të shpërndarjes;

b) energji elektrike e livruar te përdoruesit e lidhur me sistemin e transmetimit;

c) humbjet e energjisë elektrike në rrjetin e transmetimit;

d) konsumi i energjisë elektrike nga OST-ja për qëllime teknologjike;

e) energji neto e dhënë në rrjetet e transmetimit të vendeve fqinje.

2. Bilanci koinçidues i pikut të fluksit të ngarkesës së OST-së do të përgatitet duke përllogaritur energjinë elektrike totale në mw të marrë nga rrjeti i transmetimit në orën e pikut. Ky total është i barabartë me energjinë elektrike të marrë nga centralet shqiptare të gjenerimit që livrojnë energji në rrjetin e transmetimit plus energjinë neto elektrike të marrë nga rrjetet e transmetimit të vendeve fqinje. Energjia totale e marrë duhet ndarë në:

a) energjia elektrike e livruar në rrjetet shqiptare të shpërndarjes;

b) energji elektrike e livruar te përdoruesit e lidhur me sistemin e transmetimit;

c) humbjet e energjisë elektrike në rrjetin e transmetimit;

d) konsumi i energjisë elektrike nga OST-ja për qëllime teknologjike;

e) energji neto e dhënë në rrjetet e transmetimit të vendeve fqinje.

3. Për secilin nga dhjetë vitet e fundit, humbjet e energjisë elektrike në rrjetin e transmetimit duhen treguar si një përqindje e energjisë së marrë nga rrjeti i transmetimit.

4. Energjia elektrike e konsumuar nga facilitetet e OST-së me tension të ulët ose mesatar dhe të livruar nëpërmjet rrjetit të shpërndarjes duhet përfshirë në shumën totale të energjisë së livruar në rrjetin e shpërndarjes.

Neni 7

Kërkesa për të ardhura për vitin bazë

1. Shpenzimet e vitit të testimit për përcaktimin e kostove për vitin bazë do të bazohet në informacionin kontabël në përputhje me sistemin uniform të llogarive të aprovuara nga ERE ose Standardeve Kombëtare të Kontabilitetit. Viti i testimit do të jetë një periudhë historike 12-mujore përfaqësuese e kostove operative të shoqërisë. ERE, gjatë shqyrtimit të aplikimit për tarifë, ka të drejtë të kryejë ose të kontraktojë për të kryer, një auditim rregullator të informacionit kontabël të vitit testues të OST-së.

2. OST-ja mund të propozojë ndryshime të rezultateve të shpenzimeve të vitit të testimit për përcaktimin e tarifave për vitin bazë të periudhës së ardhshme rregullatore. Çdo ndryshim i tillë duhet të jetë i njohur (një artikull i veçantë) dhe i matshëm nga ana sasiore. Fondet e planifikuara për mbulimin e kostove të ngjarjeve të pasigurta apo të pa parashikuara, nuk do të miratohen nga ERE.

ERE do të marrë në konsideratë rregullime në vitin e testimit, të tilla si:

1. ndryshimi i kërkesës;
2. inflacioni;
3. ndryshime në çmimin e kontraktuar;
4. ndryshime në taksa dhe sigurime;
5. rritje e nivelit të aseteve bazë të rregulluara;
6. kosto e kapitalit;
7. niveli i shpenzimit të amortizimit; dhe
8. faktori i eficiencës;
9. të ardhura të tjera.

3. OST-ja duhet të paraqesë justifikime për çdo rregullim/korrigjim të parashikuar të rezultateve të vitit të testimit. Rregullimet duhet të specifikohen në tabelat e paraqitura nga OST-ja në aplikimin për tarifë, si dhe dëshmi me shkrim duke dhënë prova për arsyet dhe nivelin e çdo korrigjimi/rregullimi.

4. Kërkesat për të ardhura për vitin bazë do të llogariten si vijon:

C = C kapital + C operuese

4.1 TVSH-ja nuk është përfshirë në formulën e treguar me lart sepse është llogaritur nga OST-ja për çdo faturë mujore të klientit të sistemit të transmetimit për shërbimin e transmetimit dhe është treguar si një zë i veçantë në faturën mujore.

4.2 Kostoja kapitale është e barabartë me kthimin e kapitalit, plus amortizimin.

C kapital = R + D

C kapital - komponenti i lidhur me kapitalin e të ardhurave të synuara për vitin bazë

R- kthimi mbi bazën e rregulluar të aseteve

D - amortizimi i aseteve fikse dhe amortizimi i aseteve të tjera

4.2.1 Kthimi mbi bazën e rregulluar të aseteve llogaritet me formulën:

R = B * WACC

B - aseti bazë i rregulluar në fillim të vitit bazë të ciklit të vlerësimit të tarifave

WACC - norma e lejueshme e kthimit të asetit bazë të rregulluar

4.2.2 Vlera e asetit bazë të rregulluar duhet të jetë e barabartë me koston historike të aseteve fikse të përdorura për të siguruar shërbim transmetimi, minus amortizimin, minus një rregullim për vjetërimin ekonomik.

4.2.3 Trualli dhe e drejta e kalimit të përdorura nga OST-ja vlerësohet me koston fillestare të blerjes.

4.2.4 Amortizimi i kategorive të ndryshme të aseteve do të bazohet mbi jetën operuese të pritshme të këtyre aseteve. Nëse të dhënat financiare janë shtrembëruar nga përdorimi i shifrave shumë të larta për jetëgjatësinë e amortizimit, atëherë OST-ja paraqet një studim për amortizimin e aseteve i cili duhet të tregojë jetën e aseteve për çdo kategori.

4.2.5 Asnjë nga asetet e OST-së nuk duhet konsideruar si aset "stranded" (me vlere të regjistruar më të lartë se vlera e tregut).

4.2.6 Vetëm investime në nivele të kujdesshme të aprovuara nga ERE mund të përfshihen në bazën e rregulluar të aseteve. OST-ja duhet të paraqesë në ERE me shkrim programin e ndarjes së investimeve të propozuara për periudhën rregullatore në përputhje me rregulloren e procedurave të paraqitjes dhe miratimit të planit të investimeve.

4.2.7 ERE do të rishikojë investimet e realizuara kundrejt atyre të planifikuara/miratuara çdo fundviti dhe të korrigjojë tarifat në rast se OST -ja dështon në zbatimin e planit të investimeve.

4.3 Norma e lejuar e kthimit në asetin bazë të rregulluar llogaritet nga një normë e lejueshme kthimi e kapitalit në vitin bazë, një normë mesatare e përllogaritur e interesit mbi borxhin afatgjatë gjatë vitit bazë dhe një raport borxh/kapital i vet. Të trija këto vlera duhen dhënë në vendimin për tarifat të miratuar nga rregullatori në mënyrë që supozimet e përdorura për të llogaritur normën e lejueshme të kthimit të paraqiten qartë. Norma e lejuar e kthimit mbi asetin bazë të rregulluar është mesatarja e ponderuar e kostos së kapitalit para taksave, e llogaritur si vijon:

WACC = [ES * ARoE/ (1-T)] + (DS * CoD)

ES + DS = 1,

ku:

ES - objektivi për raportin e kapitalit të vet në RAB

T - norma e taksës së korporatës

ARoE - norma e lejuar e kthimit mbi kapitalin e vet pas takse

DS - objektivi për raportin e borxhit në RAB

CoD - kostoja e borxhit

4.4 Norma e lejueshme e kthimit mbi kapitalin duhet të vendoset nga rregullatori mbi bazën e nevojës së OST-së për të marrë fluksin e parave për shpenzime kapitale dhe shërbimin e borxhit afatgjatë, duke gjykuar nga pasqyra e burimeve dhe përdorimit të fondeve në vitin bazë. Gjithë fitimet duhen përdorur për të mbështetur programin e shpenzimeve kapitale të OST-së dhe për të rritur vlerën e kontabilizuar të pjesës së kapitalit.

4.5 Nëse OST-ja mund të demonstrojë se ka një nevojë urgjente për shpenzime kapitale specifike dhe se financimi i borxhit afatgjatë për këto asete apo fluksi i parasë nuk është i mjaftueshëm për t'u shërbyer borxheve të arsyeshme/të justifikuara, ERE-ja mund të vendosë të caktojë një normë të lartë të lejueshme të kthimit të kapitalit dhe ta mundësojë në këtë mënyrë OST-në që të gjenerojë fluksin shtesë të parave që nevojiten.

4.6 Norma mesatare e ponderuar e interesit mbi borxhin afatgjatë duhet përcaktuar, si: a) shuma e pagesave të interesit të borxhit afatgjatë gjatë vitit bazë, pjesëtuar me principalin total të borxhit afatgjatë (shuma totale e marrë borxh) në fillim të vitit bazë; ose b) shuma e pagesave të interesit të borxhit afatgjatë gjatë ciklit 3-vjeçar të shqyrtimit të tarifave pjesëtuar me shumën e sasisë së marrë borxh në fillim të vitit bazë, shumën e marrë borxh në fillim të vitit 2 dhe shumën e marrë borxh në fillim të vitit 3. OST-ja duhet të tregojë që normat e interesit për borxhin janë në përputhje me normat tregtare të interesit për borxhin të pranuara nga kompanitë e tjera me risk të ngjashëm krediti. Çdo borxh i përfshirë në llogaritjen e normës mesatare të interesit të borxhit, që ka një normë interesi më të lartë se niveli aktual i tregut, do të rregullohet në zbritje deri në nivelin e tregut.

4.7 Gjithë përbërësit kryesorë të sistemit të transmetimit duhet të jenë pronësi e OST-së dhe jo të merren me qira. Pagesat që shoqërohen për qira (për shembull, marrja me qira e mjeteve të motorizuara) do të përfshihen në shpenzimet operuese.

5. Kostot operuese të OST-së përfshijnë:

C operuese = C matjes + C mirëmbajtje + C paga + C humbjet + C shërb. ndihmëse + C shërb. të trete + C takse

C matjes - kostoja e matjes së energjisë elektrike dhe energjisë së livruar te klientët e sistemit të transmetimit dhe kosto e faturimit dhe e likuidimeve të llogarive me përdoruesit e sistemit të transmetimit. Kjo kategori mat kostot që lidhen me klientët dhe nuk përfshin koston e matjes së humbjeve të energjisë elektrike, konsumin e energjisë elektrike për qëllime teknologjike dhe eksportin, importin dhe fluksin e transitit. Qëllimi i matjes së C matëse është llogaritja e pagesës mujore fikse për çdo klient të sistemit të transmetimit të bazuar në numrin e pikave ku klienti është i lidhur me sistemin e transmetimit.

C mirëmbajtje - pjesë zëvendësimi, furnizime, mjete, lëndë djegëse dhe kosto të tjera mirëmbajtje;

C paga - pagat, sigurimet shoqërore dhe shëndetësore dhe kostot (të ndryshme nga taksat) të lidhura me programet në përfitim të të punësuarve;

C humbjet - kostot për mbulimin dhe prokurimin e humbjeve të energjisë elektrike në rrjetin e transmetimit

Në llogaritjen e tarifës së transmetimit, kostoja për humbjet do të llogaritet bazuar në çmimet e tregut:

C humbje = E humbje * P h

E humbje - humbjet e energjisë në rrjetin e transmetimit gjatë vitit bazë

Ph - çmimi mesatar i energjisë elektrike që do të blihet në treg për mbulimin e humbjeve gjatë vitit bazë

C shërb. ndihmëse - një pagesë për blerjen e shërbimeve ndihmëse të nevojshme për funksionimin e sistemit

OST-ja duhet të paraqesë një vlerësim në lidhje me shpenzimet për shërbimet ndihmëse gjate vitit bazë. Ky vlerësim duhet të përmbajë argumente në lidhje me parashikimin e nevojave për shërbime ndihmëse dhe çmimet përkatëse (në zbatim të nenit 62, të ligjit 43/2015).

C takse – Komponenti që mundëson që rregullatori të tregojë qartë pjesën e tarifës që u atribuohet taksave dhe prandaj është përtej kontrollit të rregullatorit. Komponenti taksë i të ardhurave të synuara të OST-së për vitin bazë, nuk përfshin TVSH-në dhe tatimin mbi fitimin

Neni 8

Ndarja e kostove për kapacitet, energji dhe pagesa fikse mujore

1. Çdo klient i sistemit të transmetimit duhet të paguajë një pagesë kapaciteti në lekë/kw/muaj, të bazuar në ngarkesën pik të klientit gjatë periudhës 12-mujore që mbaron në muajin e faturimit. Nëse klienti ka nënshkruar një marrëveshje me OST-në ku klienti duhet të paguajë për një shumë specifike të kapacitetit të garantuar nga marrëveshja, atëherë aplikohet pagesa e kapacitetit për atë që është më e lartë – kapaciteti kontraktual i garantuar ose ngarkesa pik e klientit gjatë periudhës 12-mujore që mbaron me muajin e faturimit.

2. Çdo klient i sistemit të transmetimit duhet të paguajë një pagesë për energjinë në lekë/kwh, bazuar në sasinë e kwh të livruar nga sistemi i transmetimit te klienti i sistemit të transmetimit gjatë atij muaji.

3. Çdo klient i sistemit të transmetimit duhet të paguajë një pagesë mujore fikse që synon të mbulojë matjen, faturimin dhe kostot e likuidimit të OST-së për të siguruar shërbim për atë klient gjatë vitit bazë.

4. Në aplikimin për tarifa OST-ja duhet të sigurojë një parashikim, të:

a) kapacitetit total në kw që do të tregohet në faturën e klientit të sistemit të transmetimit në çdo muaj të vitit bazë dhe shumën e këtyre totaleve mujore

b) energjinë totale në kwh që do të tregohet në faturat e klientit të sistemit të transmetimit në çdo muaj të vitit bazë dhe shumën e këtyre totaleve mujore

c) numrin e pikave të livrimit te klientët e sistemit të transmetimit në fillim të vitit bazë dhe numrin e pikave të livrimit në fund të vitit bazë dhe mesataren e këtyre dy shifrave

5. Të ardhurat totale të mbledhura nëpërmjet pagesave të kapacitetit në vitin bazë janë të barabarta me:

C kapacitet = C kapital

6. Pagesa e kapacitetit në lekë për kwh në muaj është e barabartë me:

P kapacitet = C kapacitet / L

L - shuma e kapacitetit total mujor e treguar në faturat e klientit të sistemit të transmetimit, gjatë 12 muajve të vitit bazë

7. Të ardhurat totale të mbledhura nëpërmjet pagesave të energjisë në vitin bazë janë të barabarta me:

C energji = C operuese - C matjes

8. Pagesa e energjisë në lekë për kwh është e barabarte me:

P energji = C energji/E

E - energjia totale në kwh që do të tregohet në faturat e klientit të sistemit të transmetimit gjatë vitit bazë

9. Të ardhurat totale që do të mblidhen nëpërmjet pagesave fikse mujore në vitin bazë janë të barabarta me C matjes.

Pagesa mujore fikse në lekë për pikë livrimi është e barabartë me:

P mujore = C matjes / N

N - mesatarja e numrit të pikave të livrimit te klientët e sistemit të transmetimit në fillim të vitit bazë dhe të pikave të livrimit në fund të vitit bazë

Neni 9

Llogaritja e tarifës mesatare të transmetimit

1. Në çdo vit të ciklit të shqyrtimit të tarifës, tarifa mesatare e transmetimit është e barabartë me:

P mesatare = (C kapacitetit + C operuese)/E

P mesatare - tarifa mesatare e transmetimit

2. Tarifa mesatare e transmetimit reflekton koston e pronësisë, ndërtimit, operimit dhe të mirëmbajtjes së linjave, kabllove, nënstacioneve të transformatorëve, qendrave dispeçer dhe ndërtesave që lidhen me to dhe facilitetet e komunikimit. Kjo tarifë nuk do të reflektojë kostot e aktiviteteve të renditura në germën "c" dhe

"d" në pikën 4, të nenit 5, si dhe çdo kosto tjetër që nuk lidhet me aktivitetin e transmetimit të energjisë elektrike, sepse ato kosto duhen shlyer nga OST-ja nëpërmjet pagesave shtesë. Për shembull, kostot që lidhen me pagesat e energjisë elektrike reaktive përjashtohen nga tarifa mesatare e transmetimit.

3. Tarifa mesatare e transmetimit mund të llogaritet për një periudhe 12-mujore. Të dhënat mujore mund të jenë parashikim apo historik ose kombinim i të dhënave të parashikuara për muajt e ardhshëm dhe të dhëna të vlerësuara për muajt e fundit.

Neni 10

Komponenti i transmetimit të tarifave të klientëve fundorë

1. Në aplikimin e tarifave OST-ja duhet të paraqesë për çdo furnizues të kompanisë së shpërndarjes, një përllogaritje të të ardhurve totale të OST-së që duhen mbledhur nga ai furnizues gjatë vitit bazë nëpërmjet pagesave të kapacitetit, pagesave të energjisë dhe pagesave të matjes.

2. Është përgjegjësi e DSO-së e cila kryen shërbimin e shpërndarjes së energjisë elektrike për FSHU-në dhe çdo furnizuesi tjetër të licencuar apo klient tjetër që të përgatisë një aplikim tarife në të cilën të ardhurat totale të OST-së për atë kompani shpërndarjeje të mblidhen nga klientët fundorë në mënyrë transparente dhe jodiskriminuese. Grupet e krahasueshme të klientëve fundorë, të lidhura me sistemin e shpërndarjes duhet të paguajnë, direkt ose indirekt, të njëjtat pagesa transmetimi.

3. Në metodologjinë e tarifave të klientëve fundorë dhe në metodologjinë e tarifave të përdorimit të rrjetit të sistemit shpërndarës, pagesat e kapacitetit për përdoruesit e sistemit të shpërndarjes që OSSH-ja i paguan OST-së duhen ndarë mes grupeve të klientëve të lidhur me sistemin e shpërndarjes, sipas kontributit të çdo grupi në ngarkesën koinçiduese pik të kompanisë shpërndarëse. Kjo llogaritje duhet të marrë në konsideratë humbjet teknike në nivele të ndryshme tensioni, si dhe faktorin e ngarkesës vjetore dhe ngarkesën vjetore pik në kw të çdo grupi klientësh.

4. Nëse aplikohet pagesa e energjisë së OST-së për konsumin e energjisë elektrike në kwh të treguar në faturat e klientëve me tension të mesëm dhe të ulët, të ardhurat totale do të jenë më pak se shuma e pagesave të energjisë elektrike të paguara nga kompania e shpërndarjes OST, që përfshin pagesat e energjisë të shoqëruara me humbjet në rrjetin e shpërndarjes. Nëse pagesa e kapacitetit të OST-së aplikohet për ngarkesën pik në kw të treguar në faturat e klientëve ose të vlerësuara për grupet e klientëve, të ardhurat totale ka të ngjarë të jenë më të mëdha se sa shuma e pagesave të kapacitetit të paguara nga kompania e shpërndarjes OST, sepse do të ketë një farë diversiteti mes ngarkesave pik. Prandaj, mund të përfshihet pagesa e energjisë së OST-së dhe pagesa e kapacitetit të OST-së në tarifën e klientëve fundorë dhe të arkëtohet shuma "korrekte" e të ardhurave. Kjo është një mënyrë shumë e thjeshtë për të vendosur komponentin e transmetimit të tarifave të klientëve fundorë, dhe do të ishte e pranueshme për ERE-n me kusht që kompania e shpërndarjes të shlyejë, as më shumë dhe as më pak se koston e vet totale të shërbimit të transmetimit, nëpërmjet këtyre komponentëve të energjisë dhe kapacitetit të tarifës së saj.

5. OST-ja duhet të shqyrtojë aplikimet për tarifa të paraqitura nga furnizuesit e kompanisë së shpërndarjes, për të siguruar se të ardhurat totale të OST-së për atë kompani shpërndarjeje janë arkëtuar nga klientët e kompanisë së shpërndarjes në mënyrë transparente dhe jodiskriminuese. OST-ja duhet të informojë ERE-n, nëse kostot e sistemit të transmetimit u janë ngarkuar klientëve fundorë në mënyrë transparente dhe jodiskriminuese. Opinioni i OST-së do të merret në konsideratë nga ERE në shqyrtimin e tarifave të propozuara për klientët tariforë.

Neni 11

Vendosja e tarifave mesatare tavan të transmetimit

1. Për vitin bazë, tarifa mesatare e transmetimit është e barabartë me tarifën mesatare të transmetimit të llogaritur sipas kostos në vitin bazë.

2. Për vitin e dytë të ciklit të vlerësimit të tarifave (viti 2), tarifa mesatare e transmetimit për vitin bazë shumëzohet me faktorin vjetor të rregullimit:

$A = (1 + RPI - X)$

A - faktori i axhustimit vjetor

RPI - norma e inflacionit për çmimet e konsumit e parashikuar për vitin e 2-të nga Banka e Shqipërisë ose INSTAT

X - faktori i përmirësimit të eficiencës

3. Vlera e X-it duhet përcaktuar në bazë të studimit të standardeve të operatorëve të sistemit të transmetimit, në përputhje me "Rregullat e cilësisë së furnizimit dhe performancës së sigurisë së rrjetit". Në mungesë të këtyre rregullave, faktori X do të konsiderohet zero.

4. Nëse aktiviteti aktual financiar i OST-së në çdo vit të ciklit të vlerësimit të tarifave është më i mirë nga

sa tregojnë parashikimet financiare të aplikimit të tarifave ose më mirë nga miratimi i ERE-s, mund të jepen bonuse për shoqërinë pa ngritur tarifën mesatare të transmetimit mbi tarifën mesatare tavan të transmetimit.

5. Për vitin e tretë të ciklit të shqyrtimit të tarifave (viti 3), tarifa mesatare e transmetimit për vitin e dytë shumëzohet me faktorin vjetor të axhustimit duke përdorur vlerën RPI që i korrespondon vitit 3.

6. Për vitin e katërt të ciklit të shqyrtimit të tarifave (viti 4), e ardhura e transmetimit për vitin e tretë shumëzohet me faktorin vjetor të axhustimit, duke përdorur një vlerë RPI që i korrespondon vitit 4. Nëse tarifat e transmetimit për ciklin tjetër të korrigjimit të tarifave janë miratuar para mbarimit të periudhës trevjeçare atëherë nuk do të jetë nevoja të llogaritet e ardhura mesatare e transmetimit për vitin 4.

7. Sipas kësaj metodologjie kryhet axhustim/korrigjim në tarifën mesatare tavan në vitin e ardhshëm, pavarësisht se axhustimet bëhen në periudhën rregullatore pasardhëse.

8. OST-ja nuk duhet "ndëshkuar" kurrë për mbikthimin e të ardhurave, nëpërmjet rregullimit të normës se lejueshme të kthimit të kapitalit ose nëpërmjet rregullimit të çmimit Ph që është caktuar për humbjet në rrjet dhe për konsumin e energjisë elektrike për qëllime teknologjike. Mbikthimi i të ardhurave mund të rezultojë nga gabime në parashikim dhe nga ngjarje dhe prirje të papritura në sektorin e energjisë elektrike.

9. Mbikthimi i të ardhurave gjatë vitit të fundit të ciklit të shqyrtimit të tarifave u duhet rimbursuar klientëve të sistemit të transmetimit nëpërmjet axhustimit në nivelin e pagesës së energjisë në vitin bazë të ciklit pasues të axhustimit të tarifave.

10. Në rast se një ngjarje e "forcës madhore" çrregullon sistemin e transmetimit, OST-ja mund t'i paraqesë në çdo kohë ERE-s një kërkese për leje për të axhustuar pagesën e energjisë në tarifën e transmetimit në mënyrë që OST-ja të arkëtojë një shumë specifike shtesë të ardhurash. Megjithatë, rritja e tarifës së transmetimit nuk do të sigurojë të ardhura të rëndësishme për sektorin e energjisë elektrike nëse nuk rritet tarifa për klientët tariforë. OST-ja duhet të synojë të arrijë tarifa transmetimi të qëndrueshme dhe të parashikueshme.

Neni 12

Dispozita të fundit

"Metodologjia e llogaritjes së tarifave të transmetimit të energjisë elektrike" u miratua nga bordi i ERE-s, me vendimin nr. 180, datë 8.11.2017. Metodologjia e miratuar me vendimin nr. 59, datë 29.12.2005, shfuqizohet.